

ročamo vsem izletnikom Boh. jezera. Z neverjetno malimi izdatki so si naši malčki ogledali najkrasnejši del naše lepe jugoslovanske domovine, k čemur je pripomogel največ gospod hotelir s svojo darežljivo roko. Še enkrat stotera hvala in na svidenje drugo leto! — Šolsko vodstvo v Šmartnem pod Šmarno goro.

— **Sprejmeta se 2 deklici**, predvsem siroti in popolnoma zdravi, v starosti 10 do 12 let, za svoji na dve kmetiji. — Pojasnila daje tov. Blaž Jurko, šolski vodja na Razboru P. Loka pri Zidanem mostu.

— **Šolski izlet**. Otroci osnovne šole v Dobljčah in na Mavrlenu pri Črnomlju so priredili dne 20. maja majniški izlet k Trem Faram. Veselje 70 otrok je bilo nepopisno, saj se je večina prvič vozila z vlakom. Trud je pozabljen — ostali so le lepi spomini na izlet in vse one, ki so s svojo prijaznostjo pripomogli do lepega uspeha. Iskrena zahvala g. dr. Matjaščiču v Metliki, ki je brezplačno pomagal ponosnemu dečku, G. vodju K. Barletu in obema tovarišicama pa naj veljajo besede preprostega otroka: »G. vodja metliške šole nas je prijazno sprejel in nam postregel; za nas je bil lep dan!

— **Tovariši, ki jim je na srcu tudi izvenšolsko delovanje** med narodom, se opozarjajo na v stalno nameščenje razpisano učiteljsko mesto v **Petrovčah**, kjer je za samce na razpologo čedno brezplačno stanovanje, Petrovče, ležeče v prijazni Savinjski dolini tik ob železnici Celje-Velenje. Iuro pešhoda od Celja oddaljeno, je Celjanom priljubljen izletni kraj.

Ponatis rešenja.

Rešenja v prepisu, ki jih potrebuje vsaka učna oseba kot priloge (dokazila) pri prošnjah za povišice, pri pritožbah na ministrstvo prosvete in na državni svet itd., je založila Učiteljska tiskarna. Cena — 50 Din.

Učiteljski pravnik.

— § Prošnja za povišico položajne, osnovne plače ali stanarine:

Predmet: Prošnja za V povišico (položajne plače, osnovne plače in stanarine.)

Takse prosto po čl. 128. uradniškega zakona in čl. 6., tčk. 9. zakona o taksah in pristojbinah.

Ministrstvo prosvete

Osnovna nastava

Beograd.

Podpisani učitelj v sem bil preveden z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. z dne v grupo kategorije položajne plače Din na stopnjo osnovne plače Din letno in na Din letne stanarine, ker sem imel ob prevodu dne 1. septembra 1923 dovršenih 14 let, 11 mesecev in 15 dni efektivne službe.

Dokaz: Rešenje min. prosvete O. N. br. 11.018. 28. februarja 1924 v oveljavljenem prepisu, pod A. (Formularji za prepise rešenja se dobe že tiskani v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Glej oglaš!)

Ker služim brez presledka od prvega nastopa službe z dne leta, sem dovršil z dnem

Dne 24. maja pa zopet nastopijo polnoštevilno v Ljubljani ter jim ob tej priliki želimo kar največ uspeha.

Kakor čujemo, namerava pevski zbor nastopiti daljšo turnejo in sicer na jug naše domovine. Poletite med naše brate in sestre — razgrinjajte svoj bogati program na široko ter jih navdušujte z našo pesmijo. **V. Sch.**

Koncert v Ljubljani. V soboto, 24. t. m. nas je obiskal pevski zbor ženskega učiteljskega iz Maribora. Na kotozvoru ga je pričakovala številna mladina obeh naših učiteljskih, ženske realne gimnazije in več njihovih profesorjev; med njimi smo opazili tudi pevskega očeta, g. ravnatelja Hubada, skladatelja Adamiča in Lajovicu ter lepo število članov pevskega zbora ljubljanske Glasbene Matice s svojim pevovodjo Kumrom. Iskren sprejem, pozdravni nagovori, cvetje, navdušenje.

Zvečer ob 8. uri je občinstvo napolnilo filharmonično dvorano. Na odru je vzorno-disciplinirano nastopil pevski zbor nad 70 brhkih učiteljskih. Sveži, pomladni glasovi strogo poslušnih pevk.

. službeno leto in mi pripade povišica grupe položajne plače. Din stopnje osnovne plače letnih Din in stanarine, letnih Din, od dne naprej.

Zadostil sem predpisu čl. 48. in 59. zakona o civilnih uradnikih glede ocene ob napredovanju.

Prosim, da se mi izda rešenje o povišici položajne plače v grupo z letno plačo Din, osnovne plače na stopnjo z letno plačo Din in pripadajočo stanarino letnih Din, ker sem dne dovršil službenih let, prosim za ureditev teh povišic v zmislu člena 106., drugi odstavek zakona o civilnih uradnikih.

Podpis.

— § Zaračunavanje naturalnih stanovanj po čl. 39 čln. zak. Učiteljsko društvo za mariborski š. okraj želi, da se prevzamejo v komisije za ocenjevanje vrednosti naturalnih stanovanj učiteljstva raznih uradnikov okrajnih davčnih oblasti še zastopniki uradov stanovanjskih najemnikov, kr. š. svetov in prizadeti šol. voditelji, odnosno prizadeta učna oseba. Na vsak način pa po en oblastni sanitetni organ in en organ drž. gradbene sekcije. Primerjaj zv. XIX. 16 stara izdaja in zv. III. 41 nove izdaje, posebno važno še za tiste, ki jim zaradi inkompetentnosti stanovanja plačuje kr. š. svet odškodnino za to. — Glej tudi odlok štaj. dež. š. sveta z dne 25. V. 1904 št. 5476.

Pri postopanju bi se naj oziralo na sledeče točke: 1. ali so uveljavljeni vsi principi glede kompetentnosti stanovanja šol. voditelja po dosedaj še veljavnih predpisih. — Pripomnim, da datirajo ti predpisi po zakonu z dne 4. febr. 1870 in so torej v nekaterih točkah zastareli. Pred izbruhom vojne je bil pripravljen načrt štaj. učiteljstva glede natur. stanovanj, vendar zaradi vojne ni bil več predložen dež. odboru. — 2. Stanje zidovja in strehe. — Poznam učiteljsko stanovanje, pravo razvalino, kjer skozi razpoko v zidu lahko porineš roko. V deževnem vremenu, ali kadar se sneg tali, teče skozi strop v sobo. — 3. Stanje vrat, podov, oken, zim. oken in polk. kljuge, zatvornice, okovi. 4. Peči. 5. Štedilniki, pečnice, vodni kotlički, izlivi. 5. Stranišča. — Poznam šole, ki iz njih nikdar ne izgine straniščni smrad, ki je že tipičen na podeželskih šolah. — V gornjih Halozah je šola, ki na straniščih nima niti vrat!

Sicer pa, če smo »po selima« vsi v III. draginjskem razredu, se morajo tudi vsa stanovanja tega drag. razreda enotno oceniti na eni in isti podlagi, če tudi je ta način krivičen, kakor so krivični tudi drag. razredi. Kjer pa bi se prosta stanovanja ocenila zelo visoko, se mora takoj vložiti prošnja za višji drag. razred.

Pa še to: po § 159 zakona o dohodarini se nam zaračunava vrednost prostega stanovanja. Sedaj nam bo še enkrat zaračunjena pri stanarini, torej je vrednost stanovanja itak izplačana državi, da si nam ga ni dala ona, temveč šol. občina v »prosto« uporabo!

L. Šijanec, predsednik.

— § Kako postopati pri izdavanju izkazov o napredku. Da ravnamo pri izdavanju izkazov o napredku v smislu »Zakona o taksah in pristojbinah« ter njega »Pravilniku«, je najbolje, da bele-

ki so med njimi najbolj ugajali lepi, polni nizki alti, Energična roka dirigentke, učiteljice petja, gđc. Ervine Ropasove je ženski pevski zbor vodila z vso sigurnostjo in prepeditno točnostjo; dvo-glasne in deloma četveroglasne zборе sta z vso fino diskretnostjo spremljali na klavirju in harmoniju gđc. Finžgarjeva in Zacherlova. Ves obsežni spored so pevke gladko proizvajale na pamet, kar je tudi mnogo.

Izvajanje posameznih pesmi je bilo seveda zavisno od učiteljice-dirigentke. In ravno o interpretaciji se ne morem povsem povoljno izraziti. Pri petju je jako mučno za uho čisto nepotrebno pretirano sekanje besed v zloge, premočni poudarki posameznih zlogov v besedah in kar hipno pojevanje glasu v naslednjih zlogih ali besedah. Naše uho bolj ljubi širokopotezno, vodoravno začrtano petje, ki v dinamiki nepriljudno prehaja iz mirnih v močnejše ali obratno, iz silnih v bolj tihe glasove. Gđc. Ropasova naj v bodoče uvažuje te dobromislečne nasvete, pa se ji očitno ne bo več primerilo nepričakovano iznenadenje n. pr. ob koncu njenega četverglasnega žen-

žimo v izkaze koncem vsakega polletja sledeče:

1. Ako prejmemo 5 Din kolek, ga prilepimo koncem I. polletja (31. oktobra 1924) v prvo rubriko (podpis staršev — namestnikov), ob sklepu II. polletja pa v II. rubriko ter pritisnemo uradni pečat čez kolek in listino, ali napravimo valovito črto, ker kolek moramo uničiti.

2. Ako dobimo potrdilo o siromaštvu, beležimo: »Brez plačila takse po potrdilu županstva z dne št.«

3. Če ničesar ne predloži otrok, potem ne prepisemo redov iz matičnega lista v izkaz o napredku, ampak potegnemo v rubriki redov premo črto, na mestu za kolek pa pripomnimo: »Ker ni predložil (a) koleka, niti potrdila o siromaštvu, ni prejel (a) izkaza o napredku.«

4. Kdo ba še, ko zadosti Zakonu o taksah, oziroma ko prosvetno ministrstvo izpolnjuje izdavanje šolskih spričeval na osnovnih šolah brez plačil taks, kar je z oziroma na vzemirjenost ljudstva ter ogromnega občinskega dela nujno potrebno. — M. Brezovar.

— § Prošnje za razpisana mesta je sestavljati in opremiti po starem načinu. Po čl. 12. činov. zak. morajo sestaviti prošnje samo oni, ki stopijo prvič v državno službo, torej novinci. V prošnjah naj se v naslovu izogiba nekdanjim izrazom: visoki, slavni itd. Prošnjam je priložiti priloge, označene v razpisu v Ur. listu in v »Učit. Tovarišu«. Prošnje je kolekovati s 25 Din, priloge à 2 Din; ako je priloga nižje kolekovana, je treba kolekovino dopolniti do 2 Din.* Vzorec prošnje:

Ministrstvu prosvete

Beograd.

Podpisani(-na) N. N. [stalni(-na)] učitelj(-ica) v prosim za podelitev razpisanega stalnega učnega mesta v

Priloge:

1. Službena razpredelnica pod A.
2. Izpričevalo zrelosti pod B.
3. Izpričevalo usposobljenosti pod C.
4. Dekret prvega nameščenja pod Č.
5.

V dne

Podpis.

* Kompetenti, ki še nimajo stalnega mesta, morajo priložiti tudi uradno zdravniško izpričevalo.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

— up Društvo upokojenega učiteljstva Slovenije vabi vse učitelje, katerim se po novi uredbi veleva s 65 leti stopiti v pokoj, da se oglašijo za pristop v naše društvo. Društvo izplačuje lepe podpore. Dedič ali vdova dobi dvakrat toliko dinarjev kot šteje takrat društvo članov. Da ne bo prepozno, skrbimo za se in za svoje! Prevideli so že vsi tovariši in radi vstopajo skupno s svojimi gospinami v naše društvo. Društvo upokojenih učiteljev Slovenije se dobro širi in napreduje. Naznaniti moramo, da imamo pravih članov v Prekmurju, na Štajerskem, Gorenjskem, Dolenjskem, celo v Beogradu in v Italiji. Tudi podporni člani se nas vedno spominjajo. Naklonjene nam banke so darovale društvu že več tisočakov in celjsko učiteljsko društvo 150 Din. Priručna jim hvala! — Opomniti nam je, da so dandanes pošne pristojbine drage in ne moremo korespondirati kot prej.

skega zbora »Ptičice«, ko je občinstvo — da si radodarno — popolnoma opustilo vsako odobravanje. Smo pač pričakovali še nadaljevanje te pesmi.

Dve točki sporeda je izvajala koncertna violinistka-umetnica, ga Brandlova, ki je pokazala svojo izredno, virtuosno spretnost na violini ter žela burno odobravanje za svojo čisto intonacijo in globokočuteno igro.

Med prvim delom koncerta je gosp. ravnatelj Jug v imenu Zveze kulturnih društev v izbranih, toplih besedah pozdravil pevski zbor bodočih učiteljic ter jih bodril — povdarjajoč državljansko misel — k uspešnemu delovanju za procvet naše mlade, lepe, bogate kraljevine. G. ravnatelj Voglar se je zahvalil njemu. Glasbeni Matici in vsem organizatorjem tega koncerta. Naše učiteljske matulantke so obsile svoje kolegije s cvetjem.

Lep koncert ostane v prijetnem in trajnem spominu posebno naši mladini, ki je zapuščala dvorano z najugodnejšim vtiskom, odkritim odobravanjem in glasno pohvalo. — c.

ko smo pošiljali dopisnice za 4 vinarje, sedaj stane pismo 4 krone in dopisnica 2 kroni! Toliko kot poštnina stane, računamo lahko eno podpora, en prispevek! Zato pošiljamo od društva v odprtem pisnu čeke, brez besedila. Vsi člani naj se odzovejo. — Za društvo upokojenega učiteljstva Slovenije s sedežem v Ljubljani. Mestni trg št. 3, M. Breznik, tajnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, št. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl. Kresničice, Karafiat, Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fr. Bradač, Založila Učiteljska tiskarna, Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

— kpl. L. Andrejev: »Crne maske«. Poslovenil Josip Vidmar. Splošna knjižnica št. 26 v Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. Din 12., vez. Din 17.

Ocene.

— k Kresničice, Karafiat, Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fr. Bradač, Založila Učiteljska tiskarna, Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

Učiteljska tiskarna nam je dala baš, ko začno letati in svetiti kresnice, prekrasno mladinsko knjigo, ki je izšla v češčini že v številnih izdajah, pri raznih založnikih, ilustrirana in neilustrirana. Ni ga Ceha, ki bi ne bil čital te knjige, ki bi se je ne spominjal z največjim veseljem in s hvaleznostjo za prijetne ure, ki jih je preživel ob njej. »Kresničice« so lep romaneček iz življenja kresnic, pisan s toliko ljubeznijo in nežnostjo, da očara otroško dušo in gane odraslega čitatelja. Kako krasno slika rodbinsko življenje, rodbinsko slogo in srečo! Mičnosti prizorov ni mogoče opisati s kratkimi besedami. Zato vzemi vsako knjigo samo v roke in uživaj! Pohvaliti moramo požrtvovalnost Učiteljske tiskarne, ki je dala knjigi prekrasno, lahko rečemo, doslej najlepšo opremo. Knjigo krasi nebroj slik in sličic domačega umetnika, ki je utisnil Kresničicam pristen slovenski značaj. Pozdravljamo »Kresničice« ne le za to, ker so pomnožile število dobrih mladinskih knjig, ki jih pri nas tako pogrešamo, ampak tudi zato, ker so ena najlepših mladinskih knjig, kar jih imamo. Upamo, da tudi pri nas ne bo družine, ki ne bi imela »Kresničic«. Cena 20 dinarjev je za lepo, bogato ilustrirano knjigo tako nizka, da si jo more vsakdo nabaviti.

— k Natovejši zvezek »Slošne knjižnice« prinaša v gladem Vidmarjevem prevodu zanimivo in globoko dramo odličnega ruskega pisatelja Leonida Andrejeva, Črne maske. Delo, ki ga uprizarji tudi ljubljansko dramsko gledališče, je po zasnovi in izvedbi nekaj izrednega in posega v najgloblje globine človeške duše. To ni običajna gledališka roba, ampak je drama dobrega in zlega, kar pisatelj posebno poudarja na ta način, da glavni junak v nekem prizoru sam uniči svojega dvojnika, svoj lastni slabši jaz. Ker ni namen teh vrstic, da bi se podrobno spuščali v analizo in razmišljanje tega genijalnega dela, opozarjamo samo toliko, da uprizaritvi na odru ne bo mogel s pridom slediti tisti, kdor ne bo dela prele prebral in se zaglobil vanj. »Crne maske« namreč niso zabavno berilo, ampak težna hrana, ki zahteva mnogo razmišljanja in poglabljanja od vsakega, ki hoče prebrati vse te globine in lepote. Lepo opremljena knjiga znači v naši prevodni literaturi znatno pridobitev in je vsem ljubiteljem dobre, resne in tehtne knjižice topla priporočila.

Naša gospodarska organizacija.

— g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Tov. Alojzij Novak, strokovni učitelj na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani, Din 100. Živel darovalec in nasledniki s Pru! — Tovarišice in tovariši iz Kostanjevice Din 25; darovali so vsak Din 5, in sicer: Brodnik Anton, Kobau Malči, Mesec Iva, Rugelj Zora in Zagorc Fran. Hvala! Lep vzgled učiteljskim zborom na večrazrednicah. — Učiteljski zbor v Šmarjeti na Dolen-

RUD. MENCIN:

Pedagoški zbornik in njegov kritik.*

V razgovoru s tovariši sem spoznal, da z mano vred marsikateri pričakuje in želi repliko na dr. Zgečevu kritiko. A kakor vidim, ne kaže v tem oziru se zanašati na druge. Govoriti hočem le v svojem imenu, ker ni nihče, prav nihče, opravičen jemati mnenje vsega učiteljstva v zakup. Le v vprašanju učiteljskega izobraževanja si lastim pravico, govoriti v imenu širšega kroga somišljenikov.

* Ta razprava je malo zastala, kakor več drugih dopisov v zadnjem času, zaradi nujnih informativnih poročil glede prevedbe na nove plače in zadeve, ki so s tem v zvezi. Glede predmeta listka stoji na popolnoma objektivnem stališču čimširše liberalnosti svobodne kritike in želimo le, da se zadeva razčisti v interesu Pedagoškega Zbornika in Slovenske Šolske Matice ter da s tem izginejo vsa prikrita nezadovoljstva. — Uredn.

skem Din 15; darovali so po Din 5: tov. Ivan Demšar, tov. Benedičič Slava in tovarišica Mira Demšar. Hvala! Večrazrednice, posnemajte jih! — Tov. Ludovika Košenina, učiteljica v Mokronogu. **Din 10** s pripomnjo: »Ker se nisem mogla udeležiti našega zborovanja v Šmarjeti, darujem Din 10 za učiteljski konvik v počestitev našega plemenitega gosp. svetnika Gangla.« Vsa čast! — Tov. Roza Mejakova, učiteljica v Mokronogu. **Din 10**, ker se radi boleznimi ni mogla udeležiti društvenega zborovanja. Vrlo lepo! To je stanovska zavednost. — Cenjene kolegince! Prav lepo prošnjo imamo do vas vseh: **Stopite med narod!** Posnemajte kolegincinjo Julko Povšnar-Zalokarjevo! Ta je bila prva, ki se je žrtvovala za učiteljske otroke. Katera bo druga, tretja, četrta...? »S spevom bi najlepšim Te pozdravil in do broto Tvojo v njem prosil« — (E. Gangl: »Iz luči in teme«.) Današnji izkaz: Din 160; zadnjič izkazanih Din 17.347; skupaj z današnjim izkazom: **Din 17.507.** — Jakob Dimnik, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v soboto, dne 14. junija 1924 ob 10. uri v šoli na Slatini. Dnevni red: 1. Poročilo. 2. Zapisnik. 3. Predavanja: Fr. Zidar: Etika, T. Volavšek: Slovnica v službi pravopisja. 4. Razgovor o disciplinarnih predpisih za učiteljsko. 5. Slučajnosti. Polnoštevni odbor se naj zbere četrt ure pred zborovanjem v šoli. — Predsednik: H. Šumer.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA DOLNJELEDAVSKI SODNI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 7. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v Dolnji Lendavi v risalnici državne meščanske šole. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Sklepanje o predlogu ljubljanskega učiteljskega društva o fondu za stanovski naraščaj. 3. Določitev kandidatov za stalni konferenčni in knjižnični odbor (3 člani). 4. Določitev delegatov za pokrajinsko skupščino UJU poverj. Ljubljana v Krškem dne 5. in 6. julija t. l. 5. Slučajnosti. Skupno zborovanje učiteljskih društev Dolnja Lendava, Čakovec, Varaždin in Ormož se odgodi na jesen. — Predsednik: Golob Franjo.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ**, Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj zboruje v sredo, 4. junija t. l. ob 10. uri v mali dvorani »Narodnega doma« v Mariboru. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitve delegatov: a) za pokrajinsko, b) za glavno skupščino. c) zastopnika pri odkritju spominske plošče D. Trstenjaku. 4. Predlogi. 5. »Delovni princip v element. razredu«, podava tov. M. Godec. 6. Slučajnosti. — Poravnati bo treba društvenino za prvo polovico tekočega leta, pa seveda tudi prejšnje zaostanke. — Vsem članom (icam), ki se še letos niso udeležili niti enega zborovanja, se želi pri tem zadnjem zborovanju v tekočem šolskem letu predstaviti odbor. — P. S. Vsi tovariši (ce) se poziv-

ljajo, da temeljito preštudirajo pravila S. U. U. S., objavljena v zadnji številki »Učit. Tov.« in stavijo na zborovanju tozadevne (pismene) predloge. Isto velja glede disciplinarnih predpisov.

= **Kranj**, Učiteljsko društvo zboruje v sredo 4. junija dop. ob 9. uri v Kranju. 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitev odbora in delegatov za pokrajinsko skupščino. 3. Referati določeni od viš. šol. sveta za konferenco. 4. Slučajnosti. K polni udeležbi vabi odbor.

= **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** priredi v sredo, 4. junija 1924 celodnevno zborovanje, ki se vrši v telovadnici na I. mestni deški osnovni šoli na Ledini. — Začetek ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Poročilo o seji širšega sosveta UJU v Celju. 3. Tajnikovo poročilo. 4. Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora (izrekovalne napake). Nadaljevanje predavanja g. ravnatelja Grma. 5. Zgodovinski razvoj stare Ljubljane s posebnim ozirom na njene znamenitosti. Predava g. Potočnik Alojzij. 6. Naše stališče v zadevi SUU-sa. 7. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino v Krškem. 8. Slučajnosti. Popoldne: Izlet na Kodeljevo. Ogledovanje znamenitosti gradu in cerkvice v Štepanji vasi. — Odbor.

= **Učiteljsko društvo za laški okraj** zboruje o priliki svojega izleta v sredo dne 4. junija 1924 ob 9. uri v Šmarjeti pri Rimskih toplicah. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Stanovske zadeve. 3. »Delo učiteljskega v kmetijskem združenstvu« — predava g. Janko Lesničar, ravnatelj Zadr. zveze v Celju. 4. Volitev delegatov za glavno skupščino UJU. 5. Predlogi in slučajnosti. — Zaradi kosila se naj vsakdo javi vsaj dva dni pred zborovanjem pri tov. Drago Majer, nadučitelju v Šmarjeti s pristavkom, kako kosilo želi (cene 15, 17-50 Din, z močnato jedjo 6 Din več). Peveci(ke) prinesite s seboj Mohorjevo pesmarico II. del. Polnoštevna udeležba vseh članov in članic je stanovska dolžnost. — Odbor.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje v četrtek, dne 5. junija t. l. ob 10. uri v risalnici »Mladike« v Ptuj po običajnem dnevnem redu. Tov. Copic predava o »gačenju živali«, tov. Komac pa o »telovadbi v ljudski šoli«. — Pridite vsi! Pred zborovanjem je ob 1/29. uri odborova seja istotam. — Predsednik.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 8. marca 1924 v Konjicah ob prav povoljni udeležbi, kajti od 58 članov je bilo navzočih 46.

Po dobro uspeli hospitaciji v V. razredu deške šole otvoril tov. predsednik redno zborovanje, pozdravi prisrčno vse navzoče in se zahvali razredni učiteljici tov. M. Kavčevi za predavanje. Razgovor o temi sami odpade radi pičlo odmerjenega časa.

Dopisi. Mnogi došli dopisi se vzamejo na znanje. Z ozirom na dopis učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico glede delitve šolske uprave, se izreka učiteljsko konjiškega okraja za skupno, torej nedeljeno šolsko upravo v Ljubljani — ločeno od politične —, ki pa se mora ozirati v čim večji meri na šolske zadeve v mariborski oblasti.

Kronika kebeljske šole. Tov. A. Strigl nam oriše najprej zgodovino kebeljskega okoliša z obema gradovoma in drugimi zanimivostmi, čemur sledi nato razvoj šole od prvih pričerkov do današnjega dne. Izvrstno poročilo spopolnjuje še tov. nadzornik Jurko s črticami iz življenja prvih učiteljev kebeljske šole, katerih se še spominja iz svoje mladosti. Tov. predsednik se predavatelju in tov. nadzorniku prisrčno zahvaljuje za zanimivo poročilo.

Sklepi: 1. Sklene se, da priredi učiteljsko društvo koncem marca oziroma v začetku aprila enodnevni knjigoveshki tečaj, katerega bi oziroma bo radevolje vodil tov. A. Berč iz Špitaliča. 2. Za nagrobno spominsko ploščo pokojnemu tov. R. Božičniku prispeva vsak član (izvzemši poročene učitelje) ob priliki prihodnjega zborovanja po 10 Din.

Resolucija: UJU pov. Ljubljana se naproša, da posreduje pri prosvetni centrali, da ne sili naših šol k nabavi vseh mogočih knjig in brošur, ker zato določeni zneski v proračunih krajinah šolskih svetov nikakor ne zadoščajo.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v četrtek, dne 13. marca 1924 v šolskem poslopiju v Radomljah. Od 74 članov navzočih 39.

Otvoritev in poročila. Predsednik tov. Tomo Petrovec je pozdravil navzoče, predvsem pa na novo vstopivšega člana našega društva gosp. nadzornika Kanteta. Prebral je tudi poslovilno pismo učiteljic ženskih ročnih del tov. Kati in Neže Potrato, v katerem opisujeta težak položaj, v katerem se nahajata obe, ker sta vsled redukcije izgubile službo. Poslavljata se od društva, kateremu sta bile vedno zveste članice in prosita, da bi se njuno pismo ponatisnilo v »Narodni Prosveti«.

Nato se je prebral in odobril zapisnik zadnjega občnega zbora.

Predavanje. Tovariš Ciril Petrovec nam je podal nato krasen referat: Učitelj, označen v slovenski literaturi in njegovo socialno stališče.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da se pismeno opozori one tovariše, ki se brez vzroka odtegujejo učiteljskim zborovanjem. Nato so se obravnavale še interne zadeve društva. Končno se je sklenilo, da se vrši prihodnje zborovanje meseca aprila v Radomljah.

+ **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v petek, 1. aprila v telovadnici na Ledini. Točno ob 9. uri je predsednik otvoril zborovanje s kratkim nagovorom in poročilom. Končno je pozval vse članstvo, naj se z vso energijo udeležuje na gospodarskem polju v dobroti stanu in vseh gospodarskih podjetij, ki so direktni ali indirektni zaščitniki našega stanu. Tajnik je nato kratko poročal o raznih ukrepih in sklepih, ki so bili sklenjeni na odborovih sejah, dalje o došlih in odposlanih dopisih društva, o konstituiranju posameznih odsekov in končno o formuliranem protestu zoper zastavljanje osnovnošolskega učiteljskega in srednješolskih profesorjev, ki je bil sprejet na društvenem občnem zboru.

Predavanje: G. ravnatelj gluhonemnice tov. Fr. Grm je obširno predaval o zanimivi strokovni temi: »Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora«. Predavatelj je najprej govoril o ustroju živčevja in opisal prav na kratko njega delovanje. Pri možganih še je malce dalj

pomudil; označil je njih glavne sestavine, centre in asociativne proge, ki so važne pri nastanku in razvoju govora. Nato je prešel k percepciji govora, poudarjajoč, da je prav sluh neprecenljive važnosti za dojetanje glasovnega govora in da optično in kinestetično zaznavanje nikakor ne more nadomestiti izgube sluha. Zelo zanimivo in interesantno je opisoval notranjo zgradbo govora, označil asociativne proge med posameznimi percepcijskimi središči (predstavišči), kar je utrdil in poglobil s tozadevnimi jasnimi in shematičnimi slikami. Govoril je dalje o pojmu in njega asociaciji z besedo itd. Po shemi je tolmačil poslušalcem, kje in kako slišimo govor, kje ga spoznamo, odkod mu donajamo vsebino, odkod pride pobuda pri spontanem govoru, kod in kam odteče in kako učinkuje, da nastane artikulirana beseda. Nato je začel razpravljati o govornih motivih, navedel nekaj prav zanimivih primerov, a snovi ni mogel skončati, četudi je domalega govoril poldruugo uro. Na splošno željo vseh poslušalcev je obljubil da bo nadaljeval razpravo na prihodnjem zborovanju. Vsi navzoči so z napeto pozornostjo sledili lepim in poljudno-strokovnjaškim izvajanjem; uverili so se, da so taka psihofiziološka predavanja o govoru zelo koristna za vse vzgojitelje, ki si hočejo razširiti znanje in obzorje, saj imajo ravno vzgojitelji največ opravka z govorom.

Nato nam je dr. Stane Rapé podal izčrpano kritiko Zgečeve brošure »Problem vzgoje najširših plasti naroda«. Kritiki je pregledno podal temeljne misli, katere je pisatelj oživil v njih hotel viliti v besedo, vzroke in motive, ki so ga dovedli do nazorov o današnji človeški družbi in nje notranjem ustroju ter orisal slabe strani moderne družbe. Nato je podal splošna vzgojna načela, ki jih zagovarja Zgeč ter se z njimi v celoti strinja, kot se v splošnem strinja vsak vzgojitelj. Končno je temeljito utemeljeval in obdelaval II. del brošure, rekoč, da so pota, ki vodijo do vzgoje samega sebe in vseh plasti jako pogrešena in možna samo problematično na papirju, nikdar pa v praktičnem življenju. Govornik je za svojo oceno žel zaslužen zahvalo in pohvalo.

Po kratkem blagajnikovem poročilu se sprejme predlog, da ostane članarina tudi za 1924. leto 100 Din letno, akoravno so se pojavili med debato predlogi po zvišanju članarine.

Pri slučajnostih se je razvila živahna stvarna debata o različnih stanovskih zadevah učiteljskega sploh in so bili soglasno sprejeti odborovi predlogi glede društvenega stališča napram zastavljanju z učitelji poročenih učiteljic in glede nastavljanja ženskih učnih oseb na mestnih deških osnovnih šolah. Predlogi se pošljejo centrali v nadaljno postopanje.

Po nekaterih osebnih interpellacijah je društveni predsednik zaključil dobro uspelo zborovanje ter povabil vse članstvo, naj se udeleži popoldanskega ogleda pivovarne »Union«. Popoldne se je zbralo nad 60 članov in članic ter si ogledalo popoln obrat razširjene pivovarne, vse njene moderne naprave za izdelovanje piva in slada pod vodstvom posameznih delovodij, katere je podjetje dalo na razpolago posetnikom. Po ogledu je posetnike pokrepčalo vodstvo s pecivom in pivom in je vsem udeležencem minulo popoldne v veseli, neprisljeni zabavi.

J. L.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRANJSKI ŠOLSKI OKRAJ** je zborovalo dne 5. aprila na deški osnovni šoli v Kranju.

Po običajnem pozdravu povabi tovariš predsednik univ. prof. gosp. dr. Vebra, da predava o obljubljeni temi »Bistvo fantazije«. Gospod profesor je sijajno razrešil zamotani problem o fantaziji, in slehern izmed navzočih se je prepričal, da visokoučeni mož ni samo velik mislec, temveč tudi izboren pedagog, zakaj predaval je tako nazorno, da smo z lahkoto umeli bistvo fantazije. Živahna zahvala od strani učiteljskega je bila umestna.

Gospod dr. Kuščer je obravnaval o »Sokolski ideji in učiteljsstvu«. Ker bo razprava priobčena v »Popotniku«, opozarjamo radi njene velike važnosti že zdaj nanjo. K dr. Kuščerjevemu poročilu se je sprejela na predlog tov. Horvata resolucija: Sokolska župa za Gorenjsko naj otvori tečaj telovadbe za učiteljsko. Ta tečaj pa naj ne bo v počitnicah, ampak med šolskim letom. Nadzornik Rus je bil mnenja, da se bo dobilo za tečaje primerne dopuste. Tov. Rojina vpraša, če smejo šolski otroci telovaditi v sokolski telovadnici. Okrajni šolski nadzornik je mnenja, da lahko, če lokalni faktorji to dovolijo.

V svoji kritiki Ped. Zbornika je šel g. Zgeč po mojem mnenju vsekako predalet. Kritika je mogoče mnogim ugajala, a to najbolj radi tega, ker se zdi, da prihaja nekoliko nasproti želji večine članov po kolikor mogoče praktični vsebini publikacij Slov. Šolske Matice; predvarnejši čitatelji pa ji gotovo niso pritrili brez tehtnih pridržkov in dvomim, da bi odobraval pretirano njeno ostrost, ki se mi ne zdi zgolj stvarno utemeljena, še manj pa na mestu, kjer imamo opraviti z resnim talentom, ki je v razvoju in mnogo obeta. Kritika bodi ostra, prav, a kdor jo izvaja, mora znanstveniku-začetniku, čegar duh očitno stremi v globino, že nekaj več nuditi kot metodično-kritična navodila, sicer odvrnemo še one redke

ljudi, ki se pečajo s pedagoško-znanstvenimi problemi, od tega študija.

O prof. dr. Ozvaldu v tej zvezi ne govorim. Ne poznam pri nas nikogar, ki bi imel širši pregled na polju pedagoške teorije in ki bi bil boljši voditelj v labirintu pedagoško-didaktičnih reformnih stremeljenj, teorij, gesel in novotarij. Njegov način poljudno-plastičnega obravnavanja težavnih problemov prija gotovo večini čitateljev in nisem edini, ki lažje prevajajo kako »banalno« prisposobo kot kako šepavo znanstveno definicijo.

V mislih sem imel Čibeja. Čibej se je z velikim pogumom lotil najtežjih problemov in dovolj imamo povoda, da se veselimo, da se je vsaj eden izmed znanstvenega naraščaja posvetil študiju filozofskih problemov vzgoje in vzgojeslovja. Pretežko nalogo si je postavil, da bi mu bilo moglo delo uspeli in upam, da uvideva, da je kritika na mestu, da ga pa ne odvrne od predmeta in da je tudi ne bo preziral.

Uvaževanja vredni so dr. Zgečevi predlogi glede izpopolnitve in urejevanja Ped. zbornika in lepo bi bilo, ako bi se dali polagoma realizirati. Urednik jih bo

gotovo upošteval, prepričan sem pa, da ima tudi sam svoje načrte in želje glede Zbornika, da pa je pri izvrševanju teh načrtov dobra volja in uvidenost urednikova še najmanj odločujoč činitelj. Prva skrb bo pač vzgoja sotrudnikov med mlajšim učiteljskim in profesorskim naraščajem, in baš za to se mi zdi prof. dr. Ozvald najbolj poklican, ker je duhovno mlad, širokoviden, dovteten za nova spoznanja in ima svoje veselje, če iztakne kak nov talent. Zame pomeni njegova oseba kot urednik tudi najboljše jamstvo, da ostane Ped. zbornik v pravem pomenu besede svobodomiselnega pedagoškega tribuna in ne pride v enostransko smer, ki bi načelno odbijala ta ali oni del učiteljskega in morda povzročila novo cepljenje sil.

(Dalje prti.)

ŠIRITE ZBIRKO ŠOLSKI ODER, ker je od razprodaje odvisno izhajanje novih igric, ki jih ima Pov. UJU že v rokopisu. Vsako šolsko vodstvo naj naroči vsak zvezek.